

AVRUPA SENDİKACILARININ “SOSYAL ORTAK” İFADESİ DOĞRUDUR

Aydınlık Dergisi, 12 Ekim 2003

Yıldırım Koç

Bir yanılışımın farkına daha yeni vardım. Avrupalı sendikacılarla, özellikle Alman sendikacılarıyla olan temaslarda, işverenlerinden söz ederlerken “sosyal ortak” (“sosyal partner” “social partner”) kavramını kullanmalarına çok tepki duyar, onları uyarırdım. Bu kavramın yanlış olduğunu, ille böyle bir kavram kullanacaklarsa “sosyal taraflar” demenin doğru olacağını söyledim. Bu anlayış Avrupa Sendikalar Konfederasyonu’nun temel belgelerinde de yer alınca iyice kızmışım. Yine yanılmışım. Adamlar haklıymış.

Ulusal Kanal’da Mehmet Akkaya’nın Pazar akşamları yayınlanan programında 8-9 hafta, “emperyalizm, işçiler ve sendikalar” konusunu tartıştık. ABD, İngiliz, Alman, Fransız ve Japon işçi sınıflarının emperyalizmle ilişkilerini değerlendirmeye çalıştık. İtiraf etmeliyim ki, bu programın hazırlığına başlarken, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının ekonomik refahlarının ve demokratik ve sendikal hak ve özgürlüklerinin gelişiminin, emperyalist sömürüyle bu denli yakından bağlantılı olduğunun farkında değildim. İnsan neye bakarsa onu görüyor. Bu ülkelerin sendikacılık hareketi tarihlerine ilişkin çeşitli yayınlar okumuştum. Ancak kafanızda ön planda olan sorun farklıysa, gördükleriniz de ona uygun oluyor. Bu ülkelerin işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihlerine, “elde ettikleri haklarda emperyalist sömürünün payı ne kadar?” sorusuyla yaklaştığınızda, gözünüzden kaçan birçok nokta ortaya çıkıyor.

Bu çalışma sırasında, emperyalist ülke işçi sınıflarının ve sendikalarının, sermayedar sınıftan “sosyal ortağımız” diye söz etmelerinin son derece doğru olduğu gerçeği kafama dank etti. Adamlar haklıymış. Hata yapan benmişim. Yalnızca işçi aristokrasileri değil, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının çok büyük bir bölümü, emperyalist sömürden pay almaktadır. ABD, İngiltere, Almanya ve Fransa’nın incelenmesi sırasında gördük ki, bu ülkelerin işçi sınıflarının elde ettikleri sendikal hak ve özgürlüklerde, kendi anlı şanlı mücadelelerinden çok, emperyalist döneme geçilmesiyle emperyalist yağmanın başlamasının etkisi vardır. Japonya’da durum başlangıçta biraz farklıdır, çünkü kapitalizm çok geç gelişmiştir. Ancak Japonya’da da 1955 yılından sonraki durum bu modele uymaktadır.

Emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının çıkarları emperyalistlerin çıkarlarıyla örtüşmektedir. “Sosyal ortaklar” kavramı da, bu gerçekliğin ifadesinden başka birşey değildir. Ben bu gerçeği bir türlü göremediğimden, Avrupalı sendikacı arkadaşlar için başbelası rolünü oynuyordum. Bundan sonra böyle hata yapmayacağım. Onlar kendi sermayedarları için “sosyal ortağım” ifadesini kullandığında, onları doğrulayacağım ve gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfları ile sermayedar sınıflarının gerçekten “sosyal ortak” olduklarını ben de söyleyeceğim.

Benim kafam rahatladı. Ancak bu durumda, emperyalist sömürüye karşı emperyalist ülke işçi sınıfından medet umanların işi zorlaşıyor. Bu arkadaşların işlerinin zorluğu şurada: Avrupa işçilerini, işverenlerine “sosyal ortak” demekten vazgeçirmekle, bu çıkar ve işbirliği olgusunu değiştirmek olanaklı değil. Önce olguyu değiştireceksiniz, ifadeler onun arkasından değişecek. Olguyu değiştirmenin yolu da, emperyalizmi geriletmekten geçiyor. Emperyalizm darbeler aldıkça ve geriledikçe, emperyalist ülkelerin işçi sınıfları ile sermayedar sınıfları “sosyal ortaklar” olmaktan çıkacaklar.

Bu arada, Avrupa emperyalistlerinden Avrupa Sendikalar Konfederasyonu aracılığıyla bir milyon Euro para alanların işi de zor. Bu ekip, bu yıl Mayıs ayında “Avrupa Birliği ve Sosyal

Partnerleri” isimli bir kitap yayımladı ¹. Emperyalist ÷lkelerde işçi sınıflarının çıkarı, emperyalist sömürünün sürmesinden yanadır. “Sosyal partner” kavramı, bu ittifakın ifadesidir. Azgelişmiş ÷lkelerde işçi sınıflarının çıkarı ise, emperyalist sömürüye karşı çıkmaktan geçer. Emperyalistlerin doğru ifadesini Türkiye’de yaygınlaştırmaya çalışmak ise, Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya benzer. Hiç umutlanmayın, salyangozu alan olmadı ve olmayacak. Hatadan dönün, ABD, Avrupa Birliği ve Japon emperyalizmine karşı, anti-emperyalist ulusalcı saflara katılın.

¹ Osman Yıldız (derleyen), **Avrupa Birliği ve Sosyal Partnerleri**, Türkiye - AB Sendikal Koordinasyon Komisyonu (HAK-İŞ, DİSK, KESK, ETUC) Yayınları, No.5, Ankara, 2003, 102 sayfa.